

מראי מקומות - בבא מציעא כ"ה

- (א) **צבורי פירות צבורי מעות - ע' בשטמ"ק בשם שיטה שהק' דהא ודאי צבורי פירות ומעות מיבדרן ע"י רגלי אדם ובהמה, וא"כ איך הוי להו סימן במנין או במקום. ותי' בשם הראב"ד דמיירי ברה"י, א"נ ברה"ר וכגון שנמצאו בגומא, א"נ בסימטא שאין נדרסין. עוד הביא מהרמב"ן דכ' דבצבורי פירות י"ל שאין מעבירין על האוכלין, ומיירי באתרא דלא שכיחי בהמה וכלבים, וגוים חיישי לכשפים. וצבורי מעות, אגב דחביבי וחשיבי לאינשי, מאן דחזי להו ראשון שקיל להו.**
- (ב) **תנינא להא דתנו רבנן וכו' ורמינהו וכו' - הק' רעק"א, למה צריך להא דתנינא להא דתנו רבנן כדי להק', הרי בלא"ה יש סתירה בין המשנה להברייתא, דמבואר במתני' דכלי ולפניו פירות הרי אלו שלו, ודלא כהברייתא דאי' במצא דבר שאין בו סימן סמוך לדבר שיש בו סימן, צריך להחזיר דבר שאין בו סימן לבעל הסימן. ותי' דמצד המשנה הי' שייך ליישב באו"א, דהיינו דמה דמבואר במתני' דמה שאינו בכלי הרי הוא שלו, י"ל דזהו משום דהבעלים מתייאשים עליהם, דסברי דאולי נפלו מהכלי ונתנגלו למרחוק, או נתנגלו לאחורי הכלי, וכו', וא"כ אף אם נקטי' דהיו של בעל הסימן, מ"מ עכשיו אמרי' דשל המוצא הם. אבל זהו רק אם יצאו חוץ לכלי, אבל אם הם עדיין בכלי, י"ל דחשיבי ברשות בעלים, ולכן לא מהני יאוש ע"ז. אבל בברייתא י"ל דלא מהני יאוש כלל, די"ל דמיירי בדברים שאינם חשובים, ולכן לא הי' ממשמש בהו, והו"ל יאוש שלא מדעת דלא הוי יאוש. ולזה הק' דוקא משום דתנינא להא דת"ר, דמבואר בברייתא דהיכא דמקצת פירות בכלי, אז גם מה שחוץ לכלי של הבעלים הוא, וא"כ ע"כ לא הי' יאוש על פירות אלו, דא"כ ודאי אותן שבחוץ צריכים להיות שלו. אע"כ צ"ל דבאמת אין כאן יאוש, כיון שאין דרך כלל שיפלו כל הפירות. וממילא צ"ל דמה דבכל הפירות לפני הכלי הרי הם שלו, היינו משום דתולין דהם מדעלמא, ולא דתולין ביאוש, ושפיר פרכי' סתירה בין הברייתות.**
- (ג) **מצא דבר שאין בו סימן בצד דבר שיש בו סימן, חייב להכריז - ע' בקצות (רס"ב, ב') דהעיר אהא דלא נתנו חז"ל איזה שיעור מה נחשב קרוב, והביא ראי' דשי' רש"י הוא ד' אמות, ושי' תוס' הו"ל כחצי אמה, אמה, ויותר מזה אי"ז נחשב קרוב להדבר שיש בו סימן. אולם הק', אפי' אם נחשב קרוב לה, מ"מ הרי קיי"ל דרוב וקרוב הולכין אחר הרוב, וא"כ למה אזלי' בתר הקורבא, הו"ל ליזיל בתר רוב העולם, ולימא דמהם נפל. וכ' דלפי מש"כ הרמב"ן בסוגיא דרוב וקרוב, דהיכא דהקרוב הוא במקומו ממש, אז כ"ע מודו דאזלי' בתר הקרוב, וא"כ י"ל דתוך הד' אמות לרש"י ואמה לתוס' הוא נחשב כמקומו ממש, ולכן שפיר אזלי' בתר הקרוב. אולם להרא"ש דלא ס"ל כן עדיין ק'. וכ' הנתיבות (שם ו') לבאר ע"פ מש"כ תוס' לעיל (כב: ד"ה אי) דהיכא דא' אומר דהאבידה שלו הוא, מה שאין נותנים לו בלא סימנים אינו משום דחיישינן דמשקר, אלא דשמא גם מאחר נפל. וא"כ, כאן דמאמינים אותו שהיו לו פירות באותו כלי, א"כ כדי לומר שמאחר נפל יהי' אנו צריכין לומר דשלו נאבד למקום אחר, ושל אחר נפלו שם, וזהו חשש רחוק, ולכן שפיר נותנים לו.**
- (ד) **בא בעל סימן ונוטל את שלו - פרש"י, נוטל את הכיס ואמר אין המעות שלו, זכה הלה בהמעות. והק' הפני יהושע, מהו החי' בזה. וכ' דס"ד דכיון דנראים הדברים דמאדם א' הן, א"כ זה שנותן סימן על א' מהן ואומר שהחפץ שני אינו שלו, א"כ נראה לנו שהוא משקר, וא"כ עדיין צריך להכריז עד שימצא הבעלים האמיתי, שיתן סימנים על הארנקי וגם יזכור שהמעות שלו הם. וע"ז אמרי' דאינו, אלא אפ"ה זכה הלה בהארנקי והלה בהמעות שבידו.**
- (ה) **אמר רבינא טבעא מכריז - פרש"י, מטבעות מצאתי, הלכך תרי לאו סימנא הוא, רק תלתא. וע' ברשב"א שהביא דפרש"י דבעל האבידה בא ואומר דג' היו זה על גב זה. והביא שהק' הרמב"ן על רש"י, למה צריך סימן דמנין,**

כיון שאין זו אבידה שמוזהר עליה כלל, אע"פ שהניחו במקום משתמר ואינו משתמר, לא יטלנו, ואע"פ שיש בו סימן, שאם יטלנו יהי ברשותו כמ"כ משתמר ואינו משתמר, מ"מ אינו רשאי ליטול ממקום משתמר ואינו משתמר שהניחה הבעלים לדעתם, ולהניחה במקום אחר משתמר ואינו משתמר. וע"ש שהוסיף דכל זה רק במקום שמשתמר ואינו משתמר, אבל מקום שהוא משתמר לגמרי, אז אפי' אם רק ספק הינוח, מ"מ אינו יכול ליטלו. והטעם הוא משום דכיון דרק ספק נפילה הוא, א"כ נניח דעל הצד דנפל שפיר יש תועלת לבעל האבידה במה שיטלם המוצאם, מ"מ הרי מאידך גיסא יש לו חסרון אם באמת הי' מונח שם מדעתו, דא"כ נמצא דנטלן המוצא ממקום שהי' משתמר לגמרי, והניחם במקום שמשתמר ואינו משתמר כלפי הבעלים, ונמצא מפסידים. וכיון דשקול הוא, דמצד א' יש הרוחה לבעל האבידה, ומצד אחר הו"ל חסרון, א"כ אינו עושה כלום.

(ח) **מחציו ולחוקן, שלו- העיר רש"י**, הא אמרי' לעיל דספק הינוח לא יטול, וזה ודאי הינוח הוא, וא"כ למה הו"ל שלו. ותי' דהא מוקמי' בגמ' דשתיך טפי, וא"כ איכא יאוש בעלים. אבל הק' הריטב"א דלכאו' ק' לומר כן בכותל חדש, דמשמעות של כותל חדש הוא דאין שייך לומר דשתיך טפי. והוא פי' "והנכון דטעמא דמתני' משום דכל שהוא בחורין הסמוכין לרשות הרבים, שיד הרבים ממשמשת שם להדיא, אם הוא ודאי הינוח, אבידה מדעת היא... הלכך כל מחציו ולחוקן הרי הוא שלו, דמסתמא בני רה"ר הניחוהו שם, ואבידה מדעת היא".

(ט) **תנא, מפני שיכול לומר לו של אמוריים הן-** הק' הריטב"א, איך שייך לו לומר דהי' של אמוריים, הרי ישראל זה בא ונתן סימן, וא"כ ודאי שלו הוא. ותי' בשם הר"י "דה"ק, דכיון דשתיך טפי, הבעלים מתייאשים מפני שידועים דמאן דמשכח להו תלוי באמוריים". אבל הרא"ש כ' דאפי' אם באמת הכותל הי' בשנים רבות של אבותיו, ואפשר דשתיך גם משעה שנתנוהו אבותיו שם, מ"מ כיון דאית לי' למיתלי דמימות אמוריים היו שם, ולא הוחזקו ישראל בממון מעולם, הרי הוא של

תיפוק לי' דעשוויין כמגדל, ותסגי בסימן זה. ועוד הק' דא"כ רבינא דלא כהלכתא, דהא קיי"ל דמנין גרידא הוי סימן. ולכן פי' הרמב"ן דקו' הגמ' מאי מכריז מנין, וקשה לר' יוחנן, דכיון דאמר דאפי' של מלך א' חייב להכריז, הרי של מלך א' ודאי ליכא שום הוכחה אחרת דלא הי' דרך נפילה, דדלמא אתרמו ונפול זה על גב זה. ולכן הק' הגמ' דמאי מכריז מנין, דהיינו דלכאו' כל הסימן כאן הוא מנין, וא"כ מאי איריא ג', אפי' ב' נמי, ותי' רבינא דכיון דטבעי מכריז, א"כ ב' אינו סימן, אלא ג'. אלא דהק' הרשב"א, דא"כ ל"ל זו על גב זו. ותי' דאם מצאן מפוזרים י"ל דשמא באמת יותר היו, ומי שמצא אחרים לא מצא אלו, או שמא מקצתן מאחר נפלו, וא"כ שוב נמצא דהמנין אינו סימן אמיתי.

(ו) **דאמר דלמא אפוקי אפקה ומאיניש אחרניא נפל-** הק' הריטב"א, א"כ כל אבידה נמי יש לחוש למכירה או למתנה, וא"כ אפי' אם נתן סימניה או יש עדים שהוא שלו, לא יחזיר שמא מכרה או נתנה. ותי' דשאני מעות דעומדים להוצאה, ולכן איכא למיחש שמא הוציאם, אבל למכירה לית לן למיחש, שאין לנו להוציא ממון מחזקת בעליו א"כ בדבר העומד לימכר, כחבית רשומה אחר שנתפתחו האוצרות, אבל בלא"ה לא חיישינן לזה.

(ז) **ונהוי קשר סימן- פי' בחי' הר"ן, דקו' הגמ'** הוא, דכיון דהו"ל זה ספק הינוח, דאיכא למימר דדרך נפילה הוא, א"כ יטול ויכריז, דממה נפשך, אי דרך נפילה הוא, א"כ זהו האבידה שהזהיר התורה עליה ליטלה ולהחזירה. ואי באמת דרך הנוח הוא, א"כ אכתי לא מפסיד ולא מידי, שהרי במקום שמשתמר ואינו משתמר הניחם, ואף כשיטלם זה ג"כ, הרי רשותו כלפי הבעלים נחשב למקום משתמר ואינו משתמר, דכיון דאית בי' סימן, קרוב הדבר שיכריז המוצא האבידה ויהי' יכול בעל האבידה לבא ולקחת אבידתו. וזהו קו' הגמ' וליהוי קשר סימן, ולכן יש ליטלו ולהכריז. אבל אם ודאי הינוח הוא, א"כ אע"ג שיש בו סימן, ולכן נחשב רשותו במקום משתמר ואינו משתמר, מ"מ

חורף תשפ"ד

מוצאו. ולכאור' משמע דס"ל דמה שהוא שלו
הוא משום שיכול לתלות למעשה דשל
אמוראים הוא, דלא כהריטב"א [וצ"ע איך יתרוץ קו'
הריטב"א].

To receive via email, or for הערות, please email mareimekomos@gmail.com